

Literatūra • menas • mokslas

DRAUGAS — šeštadieninis priedas

2001 m. lapkričio 10 d.

Nr. 220 (40)

Saturday supplement November 10 d., 2001

No. 220 (40)

Bažnyčia turi keisti ne suolus

Audrius Girnius

Kadangi studijuojau ekonomiką, skaičiai ir statistika man patinka. Per pastaruosius 25-erius metus sociologai ir ekonomistai pabandė daiktiskiau ištirti žmonių tikėjimą. Prieš keletą mėnesių Dainavoje skaičiau panašią paskaitą, bet iš klausytojų klausimų man tapo aišku, kad tai, kas man buvo įdomiau ir kurioje srityje aš esu lyg ir didesnis ekspertas, klausytojams buvo neįdomu, o ta sritis, kuri klausytojams buvo įdomesnė, man yra mažiau suprantama. Bet aš vis tiek bandysiu suderinti savo ir jūsų norus.

Gyvenu ir mokausi gana liberalioje ir tikinčiam nepakancioje visuomenėje. Daug jaunų intelektualų studentų tikėjimui yra labai abejingi, jeigu ne priešiški. Gincai ir pokalbiai su mano pažįstamais verčia mane nemažai galvoti apie tikėjimą ir ateitį.

Bandysiu trumpai paaiškinti savo mintis šia tema, bet pirmiausia paminėsiu kelis konkretesnius faktus apie tikėjimą pasaulyje ir bandysiu savo paskaitoje jais remtis.

Pirmiausia pasinaudosiu Michigan universitete surinktais duomenimis apie kassavaitinį bažnyčios lankymą Amerikoje, Kanadoje ir Europoje. Šie skaičiai nėra labai patikimi, nes žmonės paprastai perdeda pamaldumą ir keli skaičiai, kuriuos minėsiu, man atrodo per dideli. 1995 m. apytikriai 21 nuoš. europiečių lankė bažnyčią kas savaitę. Lietuvoje bažnyčią lankė 16 nuoš. žmonių. Katalikiškuose kraštuose bažnyčią kas savaitę lankė 32 nuoš. Katalikai daugiau eina į bažnyčią negu stačiatikiai ar protestantai, bet Lietuvoje žmonės per pusę mažiau lanko savaitines mišias negu katalikai kituose

Europos kraštuose. Iš katalikų tik čekiškai rečiau už lietuvių eina į bažnyčią. Kas dziugina, kad lietuviai dažniau lanko bažnyčią negu bet kuri kita tauta buvusios Sovietų sąjungos okupuotoje teritorijoje. Estijoje ir Latvijoje gal tik 9 nuoš. piliečių lanko bažnyčią kas savaitę. Panašūs skaičiai ir skandinavų kraštuose. Žiūrint į statistiką, atrodo, kad katalikai dažniau eina į bažnyčią ir buvusio Varšuvos pakto valstybėse, bet ten žmonės per pusę mažiau lanko apeigas kas savaitę negu likusioje Europoje. Taigi komunizmo poveikis yra milžiniškas.

Iki šiol aš minėjau bendrus skaičius. Dabar duosiu daugiau konkretesnių:

1. Amerikoje tikinčiųjų skaičius istoriškai auga. XVIII a. 17 nuoš. Amerikos piliečių priklausė bažnyčiai. XIX a. viduryje šis skaičius pasiekė 34 nuoš., o šiandien 60 proc. amerikiečių priklauso kokiam nors bažnyčiai (katalikų, protestantų, musulmonų, žydų ir t.t.).

2. Per pastaruosius 70 metų protestantų, kurie kas savaitę eina į bažnyčią, skaičius nepakito. Amerikoje 45 nuoš. protestantų eina į bažnyčią kas savaitę. 1940 m. 65 nuoš. katalikų lankė savaitines mišias. Tas skaičius pakilo iki 75 nuoš. 1960 m., bet yra smukęs per pastaruosius 40 metų ir dabar tik 45 nuoš. katalikų lanko savaitines mišias.

3. Požiūriai į pagrindinius religinius klausimus per pastaruosius 50 metų irgi nėra pasikeitę. 1950 m. 95 nuoš. amerikiečių tikėjo į Dievą, 85 nuoš. tikėjo, kad Jėzus yra Dievo sūnus ir 60 nuoš. tikėjo, kad yra pragaras.

Amerikoje, kaip ir Europoje, konservatyvesnės protestantų

Audrius Girnius.

bažnyčios klesti. Mormonų ir Jehovah's Witness skaičius padvigubėja kas 20 metų. Pentachostals ir kitos charizmatinės bažnyčios irgi auga. Panašiai auga ir kitos fundamentalinės protestantų bažnyčios.

Libalesnės protestantų bažnyčios žlunga taip pat, kaip ir katalikų. Ši problema yra nepaprastai didelė Pietų Amerikoje, kur katalikų skaičius vis mažėja ir netrukus Pietų Amerikoje bus daugiau protestantų negu katalikų. Tik Vakarų Afrikoje katalikų skaičius auga.

Man labiausiai įdomūs sociologo Stark tyrimai. Pagrindiniais savo tyrimais jis analizuoja, kaip konkurencija tarp bažnyčių veikia tikinčiųjų veiklą. Tai man įdomu kaip ekonomistui. Stark analizuoja, kiek tautos ar vietovės religinis vienodumas veikia tikinčiųjų veiklą. Stark renka statistiką iš 102 katalikiškų vyskupijų Amerikoje ir parodo, kad vyskupijose, kuriose katalikai sudaro mažesnę vietovės tikinčiųjų skaičių, turi daugiau katalikiškų mokyklų ir daugiau jaunų vyrų siunčia į seminarijas.

Tikėjimas labiau klesti vietovėse, kur yra mažiau panašiai tikinčiųjų. Panaši koreliacija pasirodo, kai palygini tikinčiųjų skaičių skirtingose tautose. Skandinavų bažnyčios yra valdžios remiamos, pastoriai gauna valdžios algą ir pensiją, bažnyčių pilna, bet kaip anksčiau minėjau, gal 5 nuoš. žmonių kas savaitę ateina į apeigas. Anglijoje valdžia mažiau remia bažnyčią, yra daugiau skirtingų bendruomenių ir tikinčiųjų skaičius yra aukštesnis. Amerikoje pilna sektų; Michigan City skirtingų bažnyčių yra ant kiekvieno kampo, o Čikagoje, 63-ojoje gatvėje, kiekviename kvartale yra kelios bažnyčios.

Bažnyčios, kurios nori išlikti, turi labiau stengtis pritraukti naujų tikinčiųjų. Švedų pastorius, kuris gauna valdžios algą, mažiau deda pastangų, kad pritrauktų naujų tikinčiųjų ir sustiprintų parapiją.

Kai valdžia neremia bažnyčios, patys parapijiečiai rūpinasi bažnyčia ir jai daugiau aukoja ne tik pinigų, bet ir laiko. Amerikoje bažnyčių

vadovai bijo naudotis valdžios lėšomis, kad neprarastų nepriklausomybės ir parapijiečių paramos. Savanoriškas darbas bažnyčios naudai yra panašus į kraujo aukojimą. Jeigu Raudonasis Kryžius pradėtų mokėti pinigus už kraują, mažiau žmonių jį aukotų. Savanoriškumo elementas religijoje, kaip ir donorystėje, yra labai svarbus. Atlyginimas nupigintų visuomeninę elgesio reikšmę. Žmogus aukoja pinigų bažnyčiai, nes nori, kad bažnyčia augtų. Kai valdžia bažnyčią per daug aprūpina pinigais, ji tampa tik dar vienas valdžios organas ir parapijiečiai ją mažiau rūpinasi.

Man dabar iškyla gana sunkus klausimas. Aš tikiu, kad mano minėti skaičiai yra teisingi, tik kaip juos paaiškinti? Kaip paaiškinti, kad Amerikoje a) jaunimas ir šiaip žmonės yra libalesni; b) bet libalesnės bažnyčios netenka tikinčiųjų; c) konservatyvesnės bažnyčios auga; d) tikinčiųjų skaičius nekrenta ir žmonės aplamai tiek pat tiki į Dievą, Kristų, pragarą ir t.t., kaip prieš 50 metų.

Kitas klausimas: kodėl tikinčiųjų mažėja Europoje ir Lietuvoje?

Jaunimas per pastaruosius 30 metų tapo žymiai libalesnis. Mūsų kaimynai yra juodi, seni, jauni, svetimtaučiai, homoseksualai ir netekėjusios motinos. Tolerancija yra apibrėžiama ne tik kaip kova prieš rasizmą, nacionalizmą ir šiaip kitokią neapykantą, bet ir kaip palankumas kitoms nuomonėms ir elgesiui. Bažnyčia negalės pritraukti jaunimo, jeigu ji atrodys netolerantiška. Standartinis vyresnioios kartos priekaištas yra, kad jaunesnė karta yra ištvirtusi: jaunimas dabar labiau linkęs lytiškai santykiuoti prieš vestuves, nesmerkia homoseksualinio santykiavimo, dažnos skyrybos ir t.t. Ir tai daug ką erzina. Bet aš nesu tikras, kad Amerika yra toliau nuo Dievo dabar, negu ji buvo 1950 metais, kai juodasis neturėjo teisės balsuoti, negalėjo pernaktoti tame pačiame viešbutyje kartu su baltuoju ir turėjo gerti iš atskiro krano. Man tikrai neaišku, ar mūsų visuomenė labiau linksta į gera, ar į blogą. Aš manau, kad taip galvoja ir daug kitų krikščionių. Bažnyčia negalės pritraukti jaunimo, jeigu jaunimas jaus, kad bažnyčia yra netolerantiška, jeigu ji per daug viską draudžia. Lietuvoje krikščionys demokratams nusistatę prieš pornografiją, prostituciją ir azartinius lošimus. Amerikoje respublikonai ir prez. Klinton 1995 m. pasirašė Defence of Marriage Act, kuris draudžia vienos lyties santuokas. Išivaizduokite, kad Clinton, Dole, kuris vedęs du kartus, ir Newt Gingrich, kuris taip pat jau yra išsiskyręs bent du kartus, pasiskyrė save krikščioniškų vedybų gelbėtojais. Mes į tai turėtume kreivai žiūrėti. Jeigu valdžia tikrai norėtų rūpintis šeimomis ir vaikais, ji turėtų labiau susirūpinti heteroseksualių vedybų mažėjimu (Amerikoje 50 nuoš. vedybų užsibaigia skyrybomis), o ne homoseksualių problemomis. Žmonės šiandien gana skirtingai žvelgia į

aukščiau minėtas socialines problemas, kurios yra svarbios krikščionims, bet nėra krikščionybės esmė.

„Gallup“, kuri yra pagrindinė nuomonių tyrimo organizacija, kas penkeri metai apklausia žmones dėl jų religinių įsitikinimų. Anot „Gallup“, 1950 m. 77 nuoš. apklaustųjų sakė: „Taip, Dievas“ ir klausimą, „Ar tu tiki, kad Jėzus Kristus gyveno ir ar jis buvo Dievas ar koks nors kitas vadas, kaip Mahammed ir Budha?“ 1990 m. – 84 nuoš. apklaustųjų atsakė, kad jie tiki, kad Jėzus yra Dievas.

Tikėjimas, kad Jėzus yra Dievas, yra krikščionybės esmė, tai pirmas mūsų tikėjimo išpažinimo posmas. Šventojo Rašto interpretacija keičiasi, pasaulietiška įtaka yra labai stipri, bet tikėjimas nezlunga. Kuo toliau bažnyčia atsitolina nuo esminių tikėjimo principų, tuo labiau ji žlunga ir tampa mažiau reikalinga. Aš taip išaiškinčiau libalesnių bažnyčių žlugimą visame pasaulyje. Kuo toliau bet kokia krikščionių bažnyčia atsitolina nuo pagrindinio evangelijos mokyimo, Dievo meilės, tolerancijos, labdarybės ir tikro asmeniškio santykio su Dievu, tuo ji labiau silpnėja. Jeigu koks nors kunigas/pastorius aiškina, kad visos pasaulio religijos panašiai geros, bet koks elgesys yra priimtinas, tai savaime aišku, kad žmonės mažiau tą bažnyčią lanko. Vienas pagrindinių priekaištų katalikiškai bažnyčiai yra tai, kad ji per mažai rūpinasi sielos reikalais ir per daug – socialiniais. Girdėjau neblogą anglišką terminą „lifestyle Catholic“, kuriuo aptariamas žmogus, kas savaitę einantis į bažnyčią, jai aukojantis, penktadieniais nevalgantis mėsos ir t.t., bet neturintis Dievo meilės įkvėpimo. Dėl to suprantama, kodėl auga katalikų charizmatikų skaičius. Jie ieško didesnio emocinio ryšio su Dievu. Pietų Amerikoje katalikai palieka bažnyčią ir stoja į labiau konservatyvias ir charizmatiškas protestantų bendruomenes ir sekas. Panašiai vyksta ir Lietuvoje. Katalikų bažnyčia silpnėja, nes ji nėra pakankamai konservatyvi ir yra per daug atsitolinusi nuo Šventojo Rašto esminių principų. Švedijos oficialioji liberali, ištvirtusi liuteronų bažnyčia nevaidina visiškai jokios rolės žmonių gyvenime. Tai, ką aš pasakiau, tai yra mano esminis taškas. Žmonės, ir ypač jauni žmonės, ieško tiesos ir Dievo šime, kartais neaiškiamame pasaulyje. Jie tikrai neieško ko nors, kas sako, kad gyvenimas tobulas ir tu gali daryti ką tik nori. Kam išpažinti religiją, kuri aiškina, kad viskas reliatyvu ir bet koks tikėjimas yra visiškai priimtinas.

Ką aš dabar sakiau, neturėtų būti labai kontraversiška. Antrasis Vatikano Susirinkimas pasakė, kad Bažnyčia gal per daug rūpinosi ritualais ir buvo per daug atitolusi nuo kasdieninio gyvenimo. Dėl to aš II Vatikano interpretuočiau kaip bažnyčios atsinaujinimą, o ne kaip prisitaikymą prie pasaulietinių reikalavimų.

Nukelta į 2 psl.

Algis Jakštas

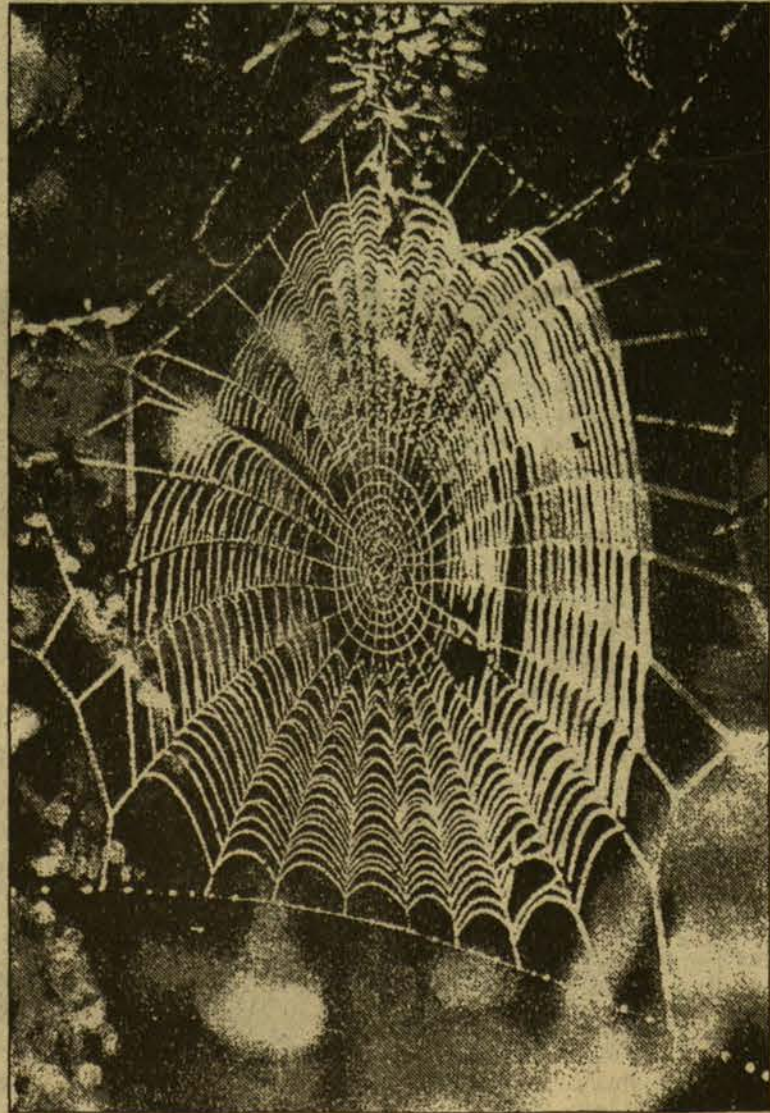
GIMIAU AŠ RUDENĮ

Lyg išmaldos prašydamas,
Ištisęs šaką stovi nuogas medis,
Tik lapas vienišas
Dar plazda aukštumoj.
Ruduo. Širdyje keistas nerimas
Viltimi blaškos lapų kilimuos.
O gervės skrenda
Ir nyksta horizonto tolumoj.
Sustokite! Palaukite!
Dar lapas paskutinis nenukrito,
Dar blaškosi širdy viltis.

Nereikia rudeniui
Manų atodūsių,
Ir širdgelos manos nereik.
Žingsniuoją jis
Per žemę mingančią
Su auksu žibančiais šarvais.
Nereikia rudeniui
Manų atodūsių —
Jam reikia nerimo
Manos širdies.

Gimiau aš rudenį
Ir rudenį išeisiu.
Auksinėj pūgaj pasiklydęs,
Į nebūtį tyliai brisiu.
Negaila bus dienų,
Naktų neišmiegotų,
Tik degančių žvaigždžių
Ilgėsios naktimis.
Gimiau aš rudenį
Ir rudenį
Su lapų kritimu išeisiu...
Auksinis kilimas užklos
Mažytį kauburėlį,
Ir antkapy kažkas
Išbrės rades:
Jis gimė rudenį
Ir rudenį mylėjo...

Kapų tyloj
Škambės beržų
Sugrūtas „Rekviem“.
Nuleidę galvas
Žmonės melsis,
Ir moteris,
Juodu vualiu
Veidą užsidengus,
Ašarą nubrauks paslapčiomis.
Ir vėlė,
Pažvelgusi į gulintį
Bejausmį kūną,
Ištirps erdvės ūkuos.
Tik „Rekviem“ skambės
Tarp liudintų beržų.

Algio Jakšto nuotraukos.

Problemos kyla dėl vertybių netvarkos

Rima Sidrienė

Kodėl tiek daug nesantaikos pasaulyje, šeimose ir sielose (skrybės, alkoholizmas, nusikalčiai, narkomanija, savižudybės ir t.t.)? Kaip popiežius Jonas Paulius II nuolat sako, mes gyvename „mirties civilizacijoje“. Mes, krikščionys, turime kurti „meilės civilizaciją“. O meilės mokykla yra šeimoje.

Kodėl net geroje šeimoje, net tarp lietuvių katalikų, net tarp ateitininkų gali rasti nelaimingų vedybų arba vaikų, turinčių rimtų problemų? Nors iš pažiūros jie malonūs, talentingi, kultūringi, bet iš esmės nemoralūs ir nelaimingi.

Aš manau, kad problema yra vertybių netvarkoje: žmonės arba trūksta teisingų vertybių arba vertybių tvarka yra sumaišyta. Pavyzdžiui, žmonės gal tiki į Dievą, bet jų dienotvarkėje jis yra paskutinėje vietoje. Pažįstu žmonių, kurie praleidžia mišias sekmadienį, nes jų vaikai iš ryto turi žaisti „soccer“ žaidimus. Tų žmonių gyvenime vaikai yra pirmoje vietoje. Nors tai skamba labai gerai, bet jų gyvenime yra ne tik neteisingų, bet ir pavojingų dalykų.

Studijuodamas dvasinius rašytojus, įskaitant ir mūsų popiežių bei dabartinį Katalikų Katekizmą, suprantu, kad jeigu nori darnumo šeimoje, turimi laikyti maždaug tokios tvarkos: visame kame pirmoje vietoje yra Dievas. Antroje vietoje yra vyras ir žmona. Trečioje vietoje – vaikai (man prisimena labai elementari rekomendacija avarijos atveju: pirmiausia dujokaukę užsėdėti patį ir tik tada vaikui; tik taip tu gali jį išgelbėti); ketvirtoje vietoje – visi kiti giminės ir draugai; penktoje – visuomenė.

Jeigu tu visą laiką tik apie darbą galvosi ir neskirsi dėmesio žmonai, bus rimtų problemų. Jeigu tu visur lankaisi su vaikais, visą energiją ir laiką atiduodi jiems, o savo vyrui neskirsi dėmesio, bus problemų. Jeigu tu kiekvieną dieną kalbi telefonu su savo draugėmis, o ne su vaikais, bus problemų. Jeigu tu savo žmonai nuolat primeni savo tėvų nuomonę ir negerbi žmonos nuomonės, bus problemų. Jeigu tu savo vaikus sekmadienį išleidi į „soccer“ žaidimus tuo metu, kai jie turi eiti į bažnyčią, bus problemų. Jeigu tu dieną naktį dirbi dėl lietuviybės, o nemokini vaikų tikėjimo tiesų, bus problemų.

Tokioje šeimoje, kur Dievas

nėra pirmoje vietoje ir visos vertybės yra aukštesnėse, nebus darnumo. Rasi šokią tokią sėkmę, bet tai bus netikra santaika ir darnumas, netikra laimė ir džiaugsmas. Kaip Jėzus sakė, net pykdamas: kas iš to, kad figos medis žaliuoja, jis nori vaisių...

Kitaip sakant, jis nori ne tik malonių žmonių, gerų žmonių, kurie eina į mišias sekmadieniais, nenusikalsta, nežudo, nevagia. To negana. Yra daug gerų žmonių pasau-

lyje, kurie nėra katalikai. Jėzus nemirė ant kryžiaus, kad mes būtume geri. Jis mirė ant kryžiaus ne tikrai todėl, kad išganytų pasaulį, bet kad mes kartu su juo išganytume pasaulį. Kad mes būtume ne tik tie, kurie patys išganytume pasaulį. Kad mes viską atnaujintume Kristuje!

Mums, ateitininkams, šitas šūkis yra labai gerai žinomas ir labai prie širdies. Bet mes žinome, kad neatnaujinsime visko Kristuje vien tik eidami į ateitininkų susirinkimus ir dalyvaudami stovyklose. Mes nebūsimė tikri krikščionys tik sekmadieniais eidami į bažnyčią ir būdami šiaip jau gerai žmonėmis.

Tai kaip tėvai gali išauklėti savo vaikus tikrais krikščionimis? Jeigu jie patys yra rimti krikščionys, kurie myli ir nuolat kasdienybėje bendrauja su Dievu, su savo vyru ir žmona, su vaikais ir su visa visuomene. Kai vaikai mato, kad jų tėvai yra geri, mylintys Dievo vaikai, kurie bando daryti viską, ko jų dangiškasis Tėvas nori, jie gerbia tėvus ir seka jų pavyzdžiu. Kai tėvai tikrai kasdien gyvena dvasinį gyvenimą ir į jį natūraliai įjungia savo vaikus, vaikai sisdidi dvasiniais reikalais. Kai namie kalbama apie Dievą (bet ne per dažnai), apie Jėzų, Mariją ir šventieji čia pat – vaikai pripranta su jais bendrauti.

Kaip pavyzdį galiu pasakyti savo šeimą (ir daug kitų): Dievas yra mūsų kasdieniniame bendravime. „Šeima, kuri meldžiasi kartu, pasilieka kartu“.

Mišias mes lankom kas sekmadienį, net atostogų metu. Kartais vaikai eina su mumis į mišias ir kitomis savaitės dienomis. Sekmadienis mūsų namuose yra tikrai poilsio diena – Dievo diena, šeimos diena, o ne „soccer“ diena (filosofas Joseph Pieper teigia, kad nėra kultūros be poilsio, nes

pavargęs žmogus negali įvertinti nei savo darbo, nei Dievo kūrinijos). Kartais aplankom bažnyčias ir Jėzų Eucharistijoje, ypač kai keliaujam.

Labai svarbu, kad visi, ne tik vaikai, eitų išpažinties nors vieną sykį per mėnesį. Neįmanoma būti linksmam ir išlaikyti dvasinę jaunystę, kai esi apsikrovęs mažom ar didelėm nuodėmėm. Kartais švenčiam ir einam po to į McDonalds.

Mes bent vieną sykį per mėnesį kartu visa šeima kalbame rožančių, kartais ir ypatingomis progomis – bažnytinių švenčių metu arba, kaip dabar, dėl pasaulio taikos. Mūsų vaikai labai mėgsta kalbėti rožančių, to niekad nereikia jų versti. Tai suteikia daug ramybės.

Mes skatinam kalbėti maldes Dievui kiekvieną rytą ir kiekvieną vakarą. Naktį galima atlikti sąžinės sąskaitą. Mes jiems duodam dvasinio skaitymo pagal jų amžių, ypač apie šventųjų gyvenimus – tai tikri herojai net ir kasdienybėje. Norime įskiepyti vaikams aukštus idealus. Jeigu jie matys tik Hollywood ir roko žvaigždes, neįsivaizduos, kad namuose yra tikros meilės, nesupras, kad tikėjimas yra įdomus ir aktualus. Kad tikėjimas yra nuotykis (adventure). Jie turi jausti ne tik tikslą šiame gyvenime, bet ir asmenišką Dievo misiją, kaip ir šventieji, tada televizija nebus jų mokytoja.

Prieš valgį mes visuomet kalbame maldą. Tai skiepia dėkingumą už Dievo dovanas. Vakariene yra šeimos svarbiausias laikas pabūti kartu. Tai svarbi ir šventa valanda. Tada viskas turi būti garbinga, kultūringa kalba ir malonus elgesys, turi būti skiriama dėmesio vienas kitam, ne tik maistui. Po vakarienės būna šeimos valandėlė. Dainuojame, šokame, aptariame pasaulio reikalus, vaikščiojame, žaidžiame arba tik būname kartu. Ir juo daugiau kartų per savaitę tai vyksta, tuo geriau. Mes esame sukūrę daug savitų tradicijų, šitaip bendraudami (pvz., statulėlių paradas per Kalėdas ir šiaudinių prakartėlių, į kurią sudedami geri vaikų darbai; šeimos anekdotų knyga ir kt.).

Mūsų namai labai atviri mūsų vaikų draugams. „Open House“ yra kas penktadienį, ypač paaugliams, kuriems svarbu jaustis jaukiai ir saugiai.

Mes stengiamės, kad mūsų vaikai matytų, jog mes stengiamės būti tikrai geri Dievo vaikai: kad ir mums sunku kovoti su savo ydomis, sunku matyti kitų ydas, bet vis vien mes vienas kitą be galo mylime. Mes pasitikime savo vaikais ir jų meile Dievui ir savo šeimai. Mes žinome, kad jie ne tik nenori daryti bloga, jie nori būti geri ir daryti gerą įtaką aplinkai. Jie nori dalintis su kitais savo šiluma, šviesa ir meile, kurią jie randa šeimoje. Jie tikrai yra Dievo vaikai.

„Ateities savaitgalio“ metu, spalio 27-28 d., Ateitininkų namuose, Lemont, IL, buvo surengtas simpoziumas „Dievas ir vaikas“. Jono Kuprio nuotraukoje: simpoziumo pranešėjos (iš kairės) — Grasilda Reinytė-Petkienė, Rima Sidrienė, ses. Laima Kabišaitytė.

Iš meilės šaltinių atgaivos semiuos

Rudenįjančiu taku nubėga žaliaskarė vasara. Žemę gaudia ilgesį nešantis auksinis ruduo.

— Ilgu, ilgu man ant svieto, — pasigirsta sodraus balso atliekama giesmė, suskambusi Dusetų šimtmetėje bažnyčioje po šventųjų Mišių, aukotų už poetą Antaną Vienažindį.

Zarasų bibliotekos darbuoto-

kirai (aš – su mergaitėmis, vyras – su berniukais) – apie gyvenimą ir tikrą meilę, apie santuoką. Svarbu, kad jie apie visą tai girdėtų iš tėvų, o ne iš mokytojų arba draugų.

Mes bendraujam su kitais rimtais katalikais. Pvz., su ateitininkais ir su „Opus Dei“ bendruomene. 7 metus rengėme „Šeimos katekizmą“ su kitom 7 šeimom. Skatiname vaikus galvoti ne tik apie save. Ypač didelėje šeimoje jie priversti galvoti apie vienas kitą, dalintis, padėti. Nors galime duoti vaikams, ko tik jie nori, mes jų nelepiname; jie turi palaikyti, užsitarnauti arba jiems iš viso kas nors neleidžiama. Nenorime, kad jie augtų materialistai, kurie savo interesus ir save kelia virš visų. „Peer Pressure“ yra rimta problema vaikams, ypač Amerikoje, nes jie pratę viską gauti ir gauti tuojau pat. Tas vaikas, kuris gauna „Cabbage Patch“ lėlę, reikia jam jos ar nereikia, vėliau bandys narkotikus.

Skatiname vaikus padėti kitiems „Community service“. Jie važiuoja į Lietuvą padėti jaunimui stovyklose. Mes visuomet siunčiame šeimoms reikmenų ir vaistų pacientams. Mūsų namai labai atviri mūsų vaikų draugams. „Open House“ yra kas penktadienį, ypač paaugliams, kuriems svarbu jaustis jaukiai ir saugiai.

Mes stengiamės, kad mūsų vaikai matytų, jog mes stengiamės būti tikrai geri Dievo vaikai: kad ir mums sunku kovoti su savo ydomis, sunku matyti kitų ydas, bet vis vien mes vienas kitą be galo mylime. Mes pasitikime savo vaikais ir jų meile Dievui ir savo šeimai. Mes žinome, kad jie ne tik nenori daryti bloga, jie nori būti geri ir daryti gerą įtaką aplinkai. Jie nori dalintis su kitais savo šiluma, šviesa ir meile, kurią jie randa šeimoje. Jie tikrai yra Dievo vaikai.

Mes stengiamės, kad mūsų vaikai matytų, jog mes stengiamės būti tikrai geri Dievo vaikai: kad ir mums sunku kovoti su savo ydomis, sunku matyti kitų ydas, bet vis vien mes vienas kitą be galo mylime. Mes pasitikime savo vaikais ir jų meile Dievui ir savo šeimai. Mes žinome, kad jie ne tik nenori daryti bloga, jie nori būti geri ir daryti gerą įtaką aplinkai. Jie nori dalintis su kitais savo šiluma, šviesa ir meile, kurią jie randa šeimoje. Jie tikrai yra Dievo vaikai.

Mes stengiamės, kad mūsų vaikai matytų, jog mes stengiamės būti tikrai geri Dievo vaikai: kad ir mums sunku kovoti su savo ydomis, sunku matyti kitų ydas, bet vis vien mes vienas kitą be galo mylime. Mes pasitikime savo vaikais ir jų meile Dievui ir savo šeimai. Mes žinome, kad jie ne tik nenori daryti bloga, jie nori būti geri ir daryti gerą įtaką aplinkai. Jie nori dalintis su kitais savo šiluma, šviesa ir meile, kurią jie randa šeimoje. Jie tikrai yra Dievo vaikai.

Rimos Sidrienės pranešimas buvo skaitytas 21-ajame „Ateities savaitgalio“, vykusiame spalio 27-28 d. Pirmą su vyru dr. Linu Sidriu augina aštuoneta vaikų. Panašia tema Sidriai darė pranešimus Lietuvoje.

jai bei Antazavės Juozo Gruodžio vid. mokyklos mokytojai surengė literatūros popietę, skirtą poeto kunigo Antano Vienažindžio-Vienušio 160-osioms gimimo metinėms paminėti.

Gipėnų kaime, Vienažindžių sodyboje tebėra aukštaitiška troba, apglėbta dar poeto vaikystę menančių medžių. Čia gimė ir vaikystę praleido žymus lietuvių tautos poetas Antanas Vienažindys.

Išpūdinga Sartų ežero pakrantių gamta, asmeniniai išgyvenimai įkvėpė poetą savo jausmus išsakyti poezijos forma. Jo eilėraščiai buvo labai mėgstami žmonių, todėl virto liaudies dainomis. Turbūt nėra žemėje kampelio, kuriame gyvenantys vyresniosios kartos lietuviai nedainuotų Antano Vienažindžio dainų.

Literatūrologė Teresė Bikinaitė, dalyvavusi Literatūrinėje popietėje, daug pasakojo įdomaus apie poetą. Ji 25-erius metus tyrinėjo Antano Vienažindžio gyvenimą ir kūrybą. Literatūrologė Antano Vienažindžio dainas lygina su liaudiškojo romantizmo rusų poeto Kolcovo, prancūzo Beranžė kūryba. Viena A. Vienažindžio užrašė daina apitinkama Sinclair, rašiusio apie lietuvių Amerikoje, romane.

Literatūrologė T. Bikinaitė pateikė daug nuotraukų apie Antaną Vienažindį, netgi autentiškus mokykloje tuo laiku besimokiusių moksleivių sąrašus ir įvertintų dalykų pažymius. Tai ypač sudomino renginyje dalyvavusius Dusetų ir Antazavės vidurinių mokyklų moksleivius. Jie atidžiai ieškojo A. Vienažindžio pavardės ir nagrinėjo, kaip poetas mokėsi, kokius pažy-

mius gaudavo.

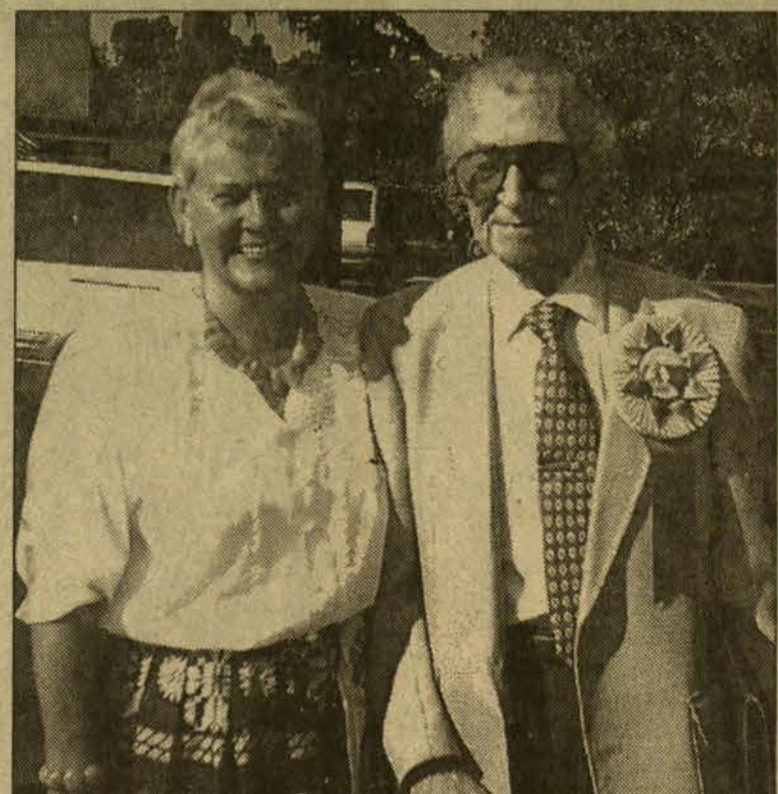
„Kaip gi gražus rutelių darželis“, — dainuoja Nacionalinės filharmonijos solistas Danielius Sadauskas. Jam patylikais antrino renginyje dalyvavę žiūrovai. Dainininkas kalbėjo, jog yra kilęs iš Dzūkijos, tačiau be galo mėgsta ir dainuoja aukštaitiško Antano Vienažindžio dainas.

Kraštotyrininkas Jonas Nemanis pasakojo, kiek teko įveikti sovietmečio kliūčių, kol pavyko įkurti poeto A. Vienažindžio muziejų. Griežtos sovietmečio tvarkos šalininkas gasdino, jog A. Vienažindys buvo kunigas. Tačiau kraštotyrininkų atkaklaus ir protingo darbo dėka pavyko pasiekti tikslą — 1969 m. ant poeto gimtojo namo Gipėnų kaime buvo prikalta paminklinė lenta, o kiek vėliau įkurtas ir muziejus. Dabar ši muziejų prižiūri poeto gimnaitė Ona Vienažindytė-Juodelienė. Jai renginio organizatoriai nuoširdžiai dėkojo ir dovanavo gėles.

Be to, renginio metu A. Vienažindžio dainas dainavo Antazavės vid. mokyklos mokytojų ansamblis, eiles skaitė šios mokyklos moksleiviai.

Nuvilnijo, nuskriejo per dangų praskrendantys paukščiai, išnešantys šilumą į kitus kraštus. Tačiau po šios popietės mūsų širdyse dvelkterė šilumos spindulėlis. Šilta ir gera, kai pagalvojai, kad dar gyvas lietuviškas žodis, išskentęs sovietmečio šaltį, kad yra žmonių, kurie padeda mums prisiminti tuos, kurie rūpinosi tautos kultūra, literatūra, kalba. O labiausiai džiaugiamės, jog literatūros popietėje dalyvavo daug gražaus jaunimo.

Audronė Kairytė-Raugevičienė

Poetas Bernardas Brazdžionis, vis jaunatviškas ir tebežydintis savo gyvenimo rudenį, randa malonumą, susitikęs su viešnia iš Čikagos, „Tėviškės“ kapelos vadove Stase Jagminiene š.m. vykusiose „Lietuvių dienos“, Los Angeles, Calif.

BAŽNYČIA TURI KEISTI NE SUOLUS

Atkelta iš 1 psl.

Mano tėvas Kęstutis Girnius, kuris prieš keletą metų kalbėjo Ateities savaitgalioje, neseniai parašė straipsnį Vokietijos vyskupų konferencijai. Jame jis mini didžiausias kliūtis Bažnyčios augimui:

1. Bažnyčia per mažai dėmesio skiria pritraukti konvertitus;
2. trūksta katalikų intelektualų;

3. parapijos yra labai izoliuotos ir viena su kita nesusitinka;

4 daug katalikų nepritaria ir net yra priešiški „mass media“ ir nesupranta, kaip ją išnaudoti. Čia, Amerikoje, Fallowell ir Pat Robertson anksti suprato televizijos svarbą.

Šios problemos turbūt yra panašios visame katalikiškame pasaulyje. Beveik negirdėta, kad katalikas kunigas eitų gatve, ieškodamas naujų konvertitų. Mormonai ir Jehovah's Witness tai sėkmingai daro. Anksčiau, kai vaikas gimdavo, jis visą jaunystę eidavo į bažnyčią ir suaugęs stodavo į parapiją. Toks ciklas vis rečiau sutinkamas. Aš manau, kad šių sektų pavyzdys galėtų būti Katalikų Bažnyčiai naudingas.

Palyginęs JAV su Lietuva, matau, kad JAV yra truputį toliau pažengusi. Amerikos Katalikų Bažnyčia, manau, suprato, kad jauni žmonės neis į bažnyčią savaime, nes visuomenė ir tėvai turbūt jo nespaudžia. Vienuolynai turi profesionaliai sukurtus puslapius internete. Bostone mačiau viešojo susisiekimo autobusus su reklamomis, kurios ragina jaunus vyrus pagalvoti apie kunigystę. Mano mamai šios reklamos nepatiko, bet mane jos nepaprastai džiugina: bažnyčia pagaliau priklauso XXI amžiaus komerciniam pasauliui. Tai rodo, kad bažnyčia nėra nesuprantama ir arogantiška, bet bando jaunimą visokiais būdais pritraukti. Aš lyginu su savo buvusiu parapija Muenchen, Vokietijoje. Mūsų parapija per pastaruosius 20 metų labai žlugo. Einančių į bažnyčią skaičius sumažėjo per pusę ar daugiau, bet apie 1990-uosius metus bažnyčioje puikūs senoviški ažuoliniai suolai buvo pakeisti naujais, modernesniais, bet tokiais pat gerais. Man šis elgesys pasirodė labai simboliškas: parapija miršta, o bažnyčia tik suolus keičia.

Bažnyčia nepajėgė pasikeisti iš principo. Tie pinigai geriau būtų atlikę savo užduotį, jeigu būtų suorganizuotas koncertas, nupirktą reklama, išleistas žurnalas.

Kai Bažnyčia įsijungia į jaunimo kultūrą, pritraukia jaunimą jam pažįstamais būdais (televizijos reklama, interneto puslapiai ir kt.), ji paskelbia labai svarbų kompromisą: katalikybės reikalavimai yra dideli, bet Bažnyčia nepasiduos ir, norėdama pritraukti jaunimą, sutiks keistis.

Šis Audriaus Girniaus pranešimas buvo perskaitytas spalio 27-28 d. Ateities savaitgalio, kuris vyko Ateitininkų namuose Lemonte, IL. Pranešėjas – Čikagos universiteto ekonomikos studentas, trečios kartos ateitininkas – filosofas prof. Juozo Girniaus anukas ir politologo dr. Kęstutis Girniaus sūnus. Pranešimas apie religiją ir tikėjimą, išreikštą skaičiais, diskusijose buvo labai gerai įvertintas.

Prie Antano Vienažindžio-Vienušio muziejaus jo 160-osioms gimimo metinėms paminėti suruoštoje popietėje kalba T. Bikinaitė.

Vyskupas M. Valančius būtų patenkintas

Ramus jo veidas portrete, pakabintame scenos gale, šalia nuo lubų iki grindų nuleisto liaudies juostos dekoru, tarsi laimino 200 metų gimimo sukakties minėjimą.

Glausta, simetriška, klausytojus skaidriai ir linksmai nu-teikianti, minėjimo programa, Los Angeles Dramos sambūrio sumanyta, įvyko spalio 14 d. Šv. Kazimiero parapijos salėje. Amandas Ragauskas pristatė iš Columbus, Ohio, atvykusį literatūros profesorį, daugelio knygų bei straipsnių autorį Rimvydą Šilbajorį pakalbėti apie Motiejų Valančių.

Tie du prieš tai paminėti prieveiksmiai „skaidriai ir linksmai“, manau, lyg ir tinka R. Šilbajorio paskaitos pobūdžiui nusakyti. Prelegentas apsiribojęs žymiausiu Valančiaus grožiniu kūriniu *Palangos Juzė*. Tiems, kurie maždaug prisimena šios apsakos turinį, visad smagu klausantis mintyse atgaivinti tuos ypatingus bruožus, išsklaidus Valančiaus prozą į mūsų literatūros aukštą lygmenį. Žinoma, vyskupo tikslas buvo didaktinis, tačiau jo sugebėjimas rašyti gyva, turininga lietuvių kalba anais laikais buvo nepalengviamas.

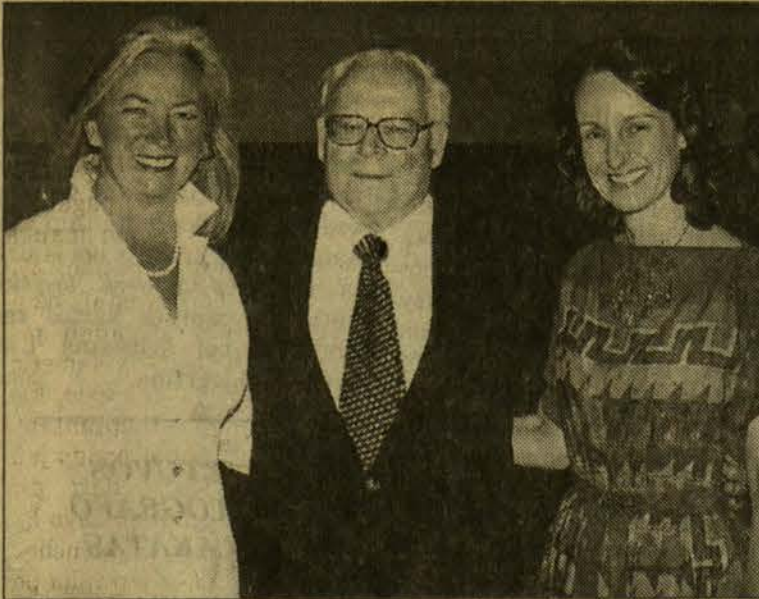
Apsakos siužetas Juzė Viskantas, pasakodamas vaizdin-gai ir linksmai išdėsto tuome-

tinį gyvenimą Žemaitijoje bei Aukštaitijoje. Ir profesorius panašia gaida pagavo gausios auditorijos dėmesį. Prajuokino Valančiaus mėgstamą stilistinę priemonę — ištiktukais — apkašęs vieną praklinų Maironio eilėraštį. Nuskambo, kaip poezijos parodija.

Programos antroje dalyje ištraukas iš *Palangos Juzės* paeiliui skaitė trys Dramos sambūrio aktorės, su muzikos intarpais. Susidarė kitišku-mu pavairinta simetrija: aiški ir suprantama. Šiltabalsė Sigutė Mikutaitytė, spėjau, dėvinti žemaitės drabužį, skaitė sėdėdama. Antroji — raiškia-balsė Veronika Ragauskienė, juodu išlaku kostiumu, skaitė stovėdama šalia juodos kėdės. Trečioji — gražios tarsenos Zita Udrienė, laisvai šiuolai-kiškai besipuošianti džinsais ir T-marškinukais, skaitė sėdėdama. Įsivizduojų, vyskupas būtų viskuo patenkintas, jei sėdėtų šalia R. Šilbajorio, kurį rengėjai kažkodėl paliko vienšį tuščioje pirmoje eilėje.

Paminėti verta ir lituanis-tinės mokyklos mokinių instaliaciją, su iškabintais piešini-ais, kuriuose matėme Valančiaus pasakojimų motyvus, priežodžius, kelis ištiktukus, kad ir po plakatu — „tuk tuk tuk“, po šaka „trakšt-trakšt“.

Pr. Visvydas

Prof. Rimvydas Šilbajoris po sėkmingo vysk. M. Valančiaus paminėjimo Šv. Kazimiero parapijos salėje su Los Angeles lietuvių šeštadieninės mokyklos vedėja (kairėje) Maryte Newsom-Sandanavičiute ir mokytoja Jūrate Venckiene.

Prano Visvydo nuotrauka.

Išsilaikys ir šimtą!

„Išsilaikė 50 metų, išsilaikys ir 100! Taip optimistiškai pradėjo savo žodį *Technikos žodžio* sukakties minėjimo iškilmėse žurnalo pradininkas, jo pirmasis ilgametis redaktorius ir dabartinis redkolėgijos narys Grožvydas Juozas Lazauskas. Jos vyko šių metų rugsėjo 23 d. Ateitininkų namuose, Lemonte.

Žurnalas *Technikos žodis* — Amerikos lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos (ALIAS) organas. Pirmasis jo numeris Amerikoje pasirodė 1951 metais. Nueitas ilgas ir garbingas kelias — pasiektas aukštinis jubiliejus. Šia proga Ateitininkų namuose buvo surengtos iškilmės. Kartu pasirodė ir vaizdinga paroda, kurios dėka svečiai galėjo betarpiškai pažvelgti į žurnalo istoriją. Čia buvo ir pirmieji *Technikos žodžio* numeriai, kai jis dar buvo laikraštinių formos ir išėdavo kas mėnesį. Šiuo metu žurnalas pasirodo 4 kartus metuose. Iki 1987 metų visi numeriai surišti į 10 stambių tomų. Specialiame stande — paskutiniųjų metų, labai pagražėje, žurnalo nu-

meriai, jau spalvotais viršeliais. Žurnalą šiuo metu sėkmingai redaguoja Vytautas Peseckas. Parodoje galėjai pavartyti ALIAS veiklos nuotraukų albumus — o ji buvo labai gyva ir įvairi. Kązdaka inžinierių renginiai buvo nepalengviamai šaunumu ir svečių gausumu, vykdavo golfo turnyrai. Tai jau praeitis, apie tai bylojo gana ilgas sąjungos mirusiųjų narių sąrašas. O nauji nariai kol kas neskuba stoti į sąjungą.

Susirinkimą pradėjo iškilmų rengimo komiteto pirmininkas, žurnalo Spaudos sekcijos vadovas Alfonsas Pargauskas. Minėjimui vadovau-ti pakvietė žurnalo redaktorių Vytautą Pesecką. Buvo perskaitytas Lietuvos prezidento Valdo Adamkaus jubiliejinis sveikinimas ir linkėjimai tęsti gražias tradicijas dar ilgus metus. Pasveikinimą atsiuntė ir Lietuvos Mokslų akademijos prezidentas, akad. Benediktas Juodka bei Mokslo tęstinių serijinių leidinių *Lietuvos mokslas* ir *Lietuvos tauta* vyr. redaktoriaus Dr. Algimantas Liekis. Žurnalo įkūri-

Vysk. Motiejus Valančius 200 metų gimimo sukakties paminėjimo Los Angeles, Calif., programos dalyviai (iš kairės): Amandas Ragauskas, Rimvydas Šilbajoris, Zita Udrienė, Veronika Ragauskienė, Sigutė Mikutaitytė, Ema Dovydaitytė ir Viktoras Ralys.

Bendraujant su angelais

„Dangus — tai minčių, meilės, jausmų ir atviros širdies sodas“. Pasivaikščioti po paslaptinę sodą mus kviečia nauja A. Kezio knyga-katalogas *Angelų pasaulis*. Tai šešiasdešimtoji, jubiliejinė fotomenininko knyga.

„Dievas sukūrė angelus pirmąją kūrimo dieną, — rašo autorius. — Tą dieną Dievas įkvėpė jiems gyvybės dvasią ir paskyrė juos savo tarnais prie Dievo austo. Kiti gavo pareigas tvarkyti pasaulį, prižiūrėti žemės ir dangaus elementus — vėjus, debesis, sniegą, tamsą, šviesą, šilumą, šaltį ir visus kūrinius danguje ir žemėje...“

Išties pasauly viešpatuoja Gerieji angelai — saugodami mūsų ramybę, suteikdami stiprybės ir paguodos varguose ir skatindami mus atlikti milžiniškus darbus. A. Kezio 60-oji knyga — katalogas tai patvirtina.

Menininkas — fotografas, filosofas, redaktorius, rašytojas, parodų organizatorius, ne-

nuilstantis visuomenės ir kultūros veikėjas produktyviai dirba su angelų pagalba. Jo parodos buvo eksponuojamos beveik visuose pasaulio žemynuose.

Šį rudenį jis 11-ąjį kartą lankėsi savo tėvynėje, tik gy-

venimo chaotiškai įvykiai pakoregavo jo atvykimą. Planavo dalyvauti savo trijų parodų atidarymuose... Deja, suspėjo tik trečią. Be autoriaus buvo atidarytos parodos Kaune — „Fujifilm“ galerijoje „Retrospektyvos“, Maironio Lietuvių

Maironio muziejuje suruoštos A. Kezio parodos atidarymo iškilmės. Iš kairės: Petras Venslovas, Rimantė Butkuvė, Virginija Paplauskienė.

mo istoriją gyvai papasakojo G. J. Lazauskas, ištikimai besidarbuojantis jo labai nuo patikūrimo iki šių dienų. Kito žurnalo veterano, Kosto Burbos, pranešimas buvo apie tai, kas nuveikta ir kas nenuveikta per 50 *Technikos žodžio* gyvavimo metų. Apie atliktus darbus byloja 250 žurnalo laidų, kurios lentynoje užima daug vietos. Du visų laidų žurnalo komplektai K. Burbos pastangomis buvo išsiųsti į Vilniaus Martyno Mažvydo biblioteką, o du liko Čikagoje — Lituanistikos tyrimų ir studijų centre bei Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje. K. Burba apgailestavo, kad nebuvo paruošta pamaina iš čia, Amerikos, išsilavinimą gavusių lietuvių profesionalų.

ALIAS pirmininkas arch. Albertas Kerelis savo kalboje ragino ieškoti būdų patraukti į

sąjungos veiklą jaunosius kolegas, prenumeruoti jiems — savo vaikams, draugams — žurnale: „Laiksime pasirodymų ir iš jaunosios kartos, nors žodis būtų tartas ir ne gimtąja kalba.“ Tai, ar ne pats laikas, klausė A. Kerelis, skirti mūsų žurnale keletą puslapių jaunimui, rašančiam profesinius straipsnius anglų kalba? Juk daug lietuvių užima aukštas pareigas įvairiose įstaigose, dėsto universitetuose ir reiškiasi amerikiečių spaudoje. Negalima pamiršti ir naujos lietuvių bangos profesionalų. Nors šiuo metu į Čikagos skyriaus veiklą įsijungęs nemažas būrys neseiniai atvykusių, reikia kviešti į

savo tarpą ir kitus, dar nepripačiusius, padėti jiems greičiau įsitvirtinti savo profesijoje. Tik sąjungos augimas užtikrins *Technikos žodžio* gyvenimą dar daugelį metų.

Vytautas Peseckas prisiminė antrąjį, 26-rius metus puikiai dirbusį, *Technikos žodžio* redaktorių Viktorą Jautoką, deja, nedalyvavusį minėjime, ir paprašė jį pagerbti plovimais. Padėkojęs renginio ruošimo komitetui, žurnalo redkolėgijai ir visiems susirinkusiems svečiams, V. Peseckas pakvietė kunigą Algirdą Palioką, SJ (tarp kitko, buvusį inžinierių, baigusį Kauno Politechnikos institutą — dabar Technikos universitetą), palaiminti pietus. Meninę programą atliko Povilas ir Herkulis Strolis.

Aurelija Dobrovolskienė

Jubiliejinio *Technikos žodžio* renginio komitetas. Iš kairės: Albinas Smolinskas, Laima Patašienė, Rimantas Gurauskas, Birutė Mickevičienė, Teodoras Rudaitis, Aurelija Dobrovolskienė, Alfonsas Pargauskas, Antanas Brazdžiūnas.

literatūros muziejuje atidaryta naujausia paroda „Angelų pasaulis“. Suspėta atvykti tik į trečią parodą „Architektūros fragmentai“, kuri įvyko spalio 1 d. Vilniaus miesto Rėtušėje. Čia ji pasitiko gausios būrys gerbėjų, sveikintųjų, draugų.

Atvykęs į Lietuvą, Algimantas Kezyas, aplankė ir savo „Angelus“, eksponuojamus Maironio namuose. Apie šią naujausią parodą ir norėčiau plačiau pakalbėti. Reikia patikslinti, kad pirmasis parodos pristatymas vyko Čikagoje, Čiurlionio galerijoje. Lietuvoje pirmumo eksponavimo teisė buvo suteikta Maironio lietuvių literatūros muziejui. Jau tradicija tapo šio menininko kasmetiniai parodų eksponavimai Dainiaus namuose. „Angelai“ du mėnesius viešėjo po Maironio namų stogą.

Rugsėjo pradžioje Zinas Kazėnas / žinomas fotografas, dailininkas / skoningai ir tvarkingai įrėmimo A. Kezio fotolaktus, atvežė į muziejų. Parodos kuratorė ir šio straipsnio autorė atgabeno iš Vilniaus menininkės Vaidos Juozapaitytės drožinius, kurie buvo eksponuojami ant senovinių muziejinių stalių. Paslaptingos būtybės, atsidariusios šioje erdvėje, igavo didesnės mistinės dvasios. Lankytojai galėjo apžiūrėti tas mistines būtybes originale ir pamatyti jas jau transformuotas spalvotame fotolakte.

Parodos autoriui nepavyko atvykti į iškilmingą atidarymą, tačiau jo „Angelai“ buvo pristatyti visuomenei ir paleisti į pasaulį. Atidarymo metu skambėjo fleitos muzika, knygos tekstus skaitė aktorius Petras Venslovas. Buvo perskaitytas Algimanto atsiųstas sveikinimas susirinkusiems.

Drožėja Rimantė Butkuvė, atvykusi į Kauną iš Puzonų kaime esančio savo vienkieno, vaizdžiai papasakojo, kaip Algimanto buvo ieškoma, kaip buvo „bandoma pagauti“ angelus... Drožtų angelų, gerųjų dvaselių, naminukų pilna ne tik jos kukli troba, bet ir jais nusėtas kiemas. Lyg „skrisdami“ virš jos trobos, atsitopė kieme, pailsėti ir pasiliko... Menininkas traukė menininką, papildė vienas kitą. Rimantė papasakojo, kaip Algimantas, atvykęs iš Vilniaus, įniko į drožinius — angelus: jis fotografavo visą dieną, kol saulė nusileido už miško. Foto aparatas spragėjo, jam atsitūpus, atsigulus, kaip sakė Rimantė „jis išlandžiojo“ visus kampus, bet užtat jis praturtėjo fantastiškais vaizdais.

Grįžęs į Ameriką, Algimantas ėmėsi darbo — naujos parodos kūrimo. Jis susikaupė ir pasinėrė į „Angelų pasaulį“. Bendraujant su angelais, negali būti skubos ir chaoso, negalimas triukšmas ir pyktis — taip galima juos negrįžtamai išbaityti. Autorius tai puikiai žinojo.

Abiejų drožėjų nufotografuotus angelus jis transformavo į savo spalvotus, kompiuterine technika atliktus, vaizdinius. Fotolakte atgijo angelai, prakalbinti įvairių simbolių pagalba, igavo naują prasmę ir naują reikšmę. Autorius pateikė savąjį angelų interpretaciją, savąjį dangaus ir pragaros suvokimą. Jis sujungė natūralistinius, žemiškus kūnus, su nematytais, mistiniais ir skaitmeninio vaizdavimo būdu pateikė mums fantastinį pasaulį.

Algimanto Kezio fotolaktus lydi jo parašyti tekstai, kurie neatskiriami nuo vaizdinų. Jeigu žiūrėtume vien į nuotraukas ir negirdėtume jo pa-

Rimantė Butkuvė.

lydinių tekstų, sunkiai suvoktume, ką matome, ką jaučiame. Tekstas įkvėpia vaizdinį, ir jis prakalba į mus.

Autorius remiasi Šventuoju Raštu, cituoja Emanuel Swedenborg / švedų gamtininko, teosofo / mintis, polemizuoja.

A. Kezyas pagrindu laiko dvasinį gyvenimą, kuriame viešpatuoja kūrėja ir artimo meilė. Jam svarbi tyra žmogaus mintis, kuri „skrieja daug toliau negu rega. Ji skrenda žaibo greičiu ir nepaisydama jokių pakelių atsiradusių materialų kliūčių, pasiekia netgi beribę erdvę. „Nuo žmogaus vidinės būklės priklauso ir jo regėjimai. Vieni regės šviesą, kiti — kažką kita — save, daiktus, pykčio iškreiptus veidus, ir čia jų žvilgsnis apsisistos. Tik šviesos žmonės matys didingą viziją ne vien iš tolo, kaip žemėje, bet veidas į veidą, akis į akį“, — rašo autorius. Jis vaizdžiai teigia, „kad kiekvienas žmogus — mažytis dangus, arba mažytis pragaras“. Jis kalba apie kiekvieno žmogaus vidinį pasaulį, kas jame viešpatuoja — ar meilė, teisingumas, ar savimeilė, gėdosumas. „Daug svarbiau būti geros širdies žmogumi, mylėti artimą, turėti tikėjimą Aukštesniąja Būtimi...“

Autorius ragina mus atitrūkti nuo materialiojo gyvenimo, kuris užgožia visą pasaulį, jis sudeda pagrindinius akcentus į dvasinį žmogaus gyvenimą, be kurio pasaulis ir širdyje atsivertia baidi tuštuma. „Žmogus tampa abejingas materialumui bei jo siūlomai gerovei ar negandai, ir gilinais į savęs pažinimą, kuris atveria sielos lobių sferas, pastovesnes gyvenimo prasmes“.

Daugelis pabuvojo parodoje ir prisilietė prie Angelų pasaulio savo mintimis, jausmais, pradėjo aiškiau suvokti Dangaus karalystę ir savo paskirtį žemėje. „Domėkis savo veikla, kad ir kokia kukli ji būtų, svarbiausia, kad būtų tikrai tavo ir turėtų aiškia kryptį į gerį, meilę ir dangiškąją išmintį. Tada ir gyvenimo klystkeliai bei klaidos aplinkai išsitiesins ir taps keldrodžiais tikrosios laimės link“.

Lankytojai pajuto ir teksto grožį, atrodė, tokio paprasto, švelniai patariantio ir tuo pačiu didingo. Tekstai sklinda iš autoriaus širdies: „Kiekvienas angelas yra kaip individualus žmogus, angelų bendruomenių ir jų buveinių geografinė forma yra didesnio žmogaus, o viso dangaus apimtis panaši į labai didelį žmogų. Jo viršūnėje, tarsi gražiausias žiedas, puikuojasi paties dangaus ir žemės Kūrėjo sostas“.

Paroda „Angelų pasaulis“ pradėjo savo skrydį virš Lietuvos žemės, šiuo metu ji eksponuojama Varniuose „Žemaičių vyskupystės muziejuje“.

Virginija Paplauskienė

Henrikas Algis Čigriejus

MŪSŲ PASAULIO GARSAI

Rėkia. Rėkia per daug įsitikinus varna,
Kovo katinas šaukia taip gailiai, taip gailiai.
Barasi pats su patia ir per vakarą vieškelio darda,
Kiškis kelią pastoja ir būgną sutrenkia.

Ošia gavėnioje eglė — tai vėsios jos maldos,
O zylei gavėnios nėra, jai smuikelis pjūklelis
Vis po skvernu, kad, savęs nusigandęs,
Nepritrūktų vilties ir ugnies sielvartingas pasaulis.

Geras mums vėjas bet koks — gal vakaris,
O gal ir šiaurys, o gal sąsparaų šveplas dailidė švilpikas,
Gal kamino spiritistas, gal žvakės ugnelės
Baltas pleventojas — viskas ir niekas.

Sprogstas ledas, toliausiai nuaidi
Liūdnas tas džiugesys per miškus; ar atsimeni — pernai
Šitaip liūdėjo ir džiaugė mūs žmonės —
Brangūs mūsų sapnai, paskrydėję į dangų.

Mūsų pasaulio garsai. Mūsų meilė, taip sakant —
Niekada mums nebuvo ramu, betgi žemėn
Nė nemanėm prasmęti. Oi, girdime lekiant
Gulbių pulkelį aukštai. Girdim vakarą šlamant.

Judita Vaičiūnaitė

PILKAS ŠIAURĖS NAMAS

Juoda balandė lyg Semiramidės siela,
atskridusi galbūt iš Babilono bokštų, —
gal žiedlapius ir sėklas viesulas atblošk,
gal jausiu, kad lyg augalus šaknim susieja
iš molio dykvičių atklydęs karštas dvelksmas,
dvipusiams kedro vartams veriantis per sapną,
gal vėl atrodys,
kad pro tūkstantmečio apnašą,
palietęs skruostą man, kažkas vėl tyliai verks.
Išnyra mano gatvė pilkas šiaurės namas,
kur tupi trys sparnuoti liūtai ant frontono,
kur vienišas ruduo tarytum iš raudono
ano rūstaus saulėlydžio, kur vėjo genamas
lyg tie Eufrato vandenys su valtim — srūva
bekūnis laikas, —
moters judesiai didingi
ir lazurito vėrinys, mėnuliui spindint,
ir staugesys tamsoj iš stululos nasrų...

1991

LIETUS SU SAULE

O garsų derinys — iš sidabro ir aukso,
iš lietaus pabertų karoliukų skambėjimo,
jų simetriško spindesio — saulės žibėjimo
ir iš asarų dar, kurias vaikas nubrauks,
o kvapai — iš langų, iš kiemų, iš arkadų,
iš parduodamų vartuos geltonų žiedų
ir iš laiptinių tvaiko, iš baimės uždust,
iš dulkėto pašventinto kadugio,
o šviesa — iš vėluojančių žydinčių vyšnių
gatvių sankryžoj, miesto tvankiam užesų,
ir iš tolumo amalo — jį užgesins
vėl apniukus padangė, bet akys išuys...

1992

Donaldas Kajokas

DULKSNA

— aštuonkojis —

besiblašanti, kažki ko vis nerandanti
septintąją nuoliosio dieną skambinantį
visais pasaulio telefonais paryčiui
gaudantį taksi su išlaisvinto džino
buteliu užantyje drėgnu prospektu
šlepsintį dievopi pro adatos skylę
galingai riauojantį suplėšytomis
kupranugario žiaunomis, daržuose
aukštynkojo, ant aguonos grūdo, —
prisiminiau save tokį
tave, kaptels, sakau
koksai lašelytis ant peties —
ir sulūši

BAŽNYTKAIMIS

mėšlinom panagėm, apsmukthelnis
sakytum eilinis vidutinio amžiaus
aštuonmetės mokytojas, kamuojamas
galvos gausmų ir depresijos

ką jaunystėje laikėme oria
laikysena, pasirodė esąs vien
niūrus nepasitiekimas pasauliu

stovi žvelgdamas iš padilbų, lyg
lauktų saldaus pažeminimo, nors pakaušy
dar vartosi varpas

tik iš čia negirdėt jo

Antanas A. Jonynas

PAVOJINGI ĮSIMYLĖJIMAI

Baltas ir žydras tinklas
viršum visos Vokietijos
senatvišku tinguliu
dulkėtus kaulus apraizgęs
perku degalinę žemėlapi
ir jūros kriauklelių mišinį
po saldžiojo meilės sprogimo
ant plento sutraiškytos bitės
oranžinės juodosios dėžės

DORNBURGAS

Kur Zalė neša vandenį nuo Jenos
erškėtrožė užmigęs mėnesienos
šlaituos kur jauno ginkmedžio kamienas
dygus tas miegas — pasišiaušę
odos pūkeliai žiedlapių švelnumo
ir sapno akmenukai upėn gruma
kurčiai dunksėdami garmėdami nuo kriaušio

tikriausiai tavo mėlynam rožyne
mes liksim vienas kito nepažinę
tik neatsargūs bučiniai tik akmeniniai
vijokliai prie bažnyčios sienų glaustos
į šiaurę debesys iš leto vedas lietu
ir pririštas prie šerpetoto liepto
į krantą atsiremęs miega plaustas

tikriausiai ji nebuvo net užmigęs
tarytum iš vaikystės ar iš knygos
ji atsimerkia ir šypsny išdykęs
apgaubia kūną kaip tankus drabužis
o primerktų žalių akių kristaluos
sublykčioja ironiškos raidelės
nelyg erškėčio lapuose boružės

POKALBIS

Na kurgi ne! juk aš tave pažįstu
kadaise tu prabėgdavai kaip kiaušė
tu nardydavai upės vingyje su kuojom
aną pavasarį tave girdėjau
kukuojančią Sudvajuos drebulyne
grįžau nuo kelto nusipirkęs cigarečių
kišenį žvangindamas smulkų auksą
o kartais prašmėsuodavai už sodo
ir aš suprasdavau kad tai prabėgo lapė
atkišus smailą pilną rūpesčio snukutį
— ko reikia tau?

vis stengies išsisukti
prisimenu kaip Vidzgirio miške
tave nuskyniau augančių ant šlaito
paskui parnešęs pamerčiau stiklainį
bet kitą dieną tu buvai nuvytus

— ko reikia tau?

aš mėgdavau stebėti žiemą
kaip tu su žylėmis atskrisdavai prie lango
aš mėginau tave prisijaukinti
nors man patikdavo kad tu esi laukinė
dažnai tu būdavai rasa nors mėgau
tave nubraukti su šarma nuo viksvos stiebo

— ko reikia tau?

ramybės reikia man ramybės

VEIMARO FRAGMENTAI. I

Gal ir gerai kad nebesuprantu
nesusigaudau nei troškimuose nei noruos
diena suskaidyta į fragmentus
ironiškos ir permainingos Horos

dėlioja pasijansus: niekada
nebūna taip kad likčiau aš teisus
gal ir gerai: praėjo dekada
tuščioj alėjoje girdžiu balsus

tai medyje garsiakalbis įkeltas
su vienišom pušų viršūnėm šnekas
pro šalį prašvyluoja tuščias paltas --

kaip šveicorius ant marmurinių laiptų
tarytumei arbatpinigių laukty
sustingęs Johannis Sebastianas Bachas

II

Palėpėje kur šiandien gyvenu
iki gegužio suskaičiuotos dienos
tiek ir beliko iš vertingų dovanų
tik nuobodulio polietilenas

prožektorium pašviečia iš tamsos
sumautas senis ir uždaro restoraną
koks skirtumas kas knyga man paduos
ar kokia nors Amalija ar Ana

juk aš net nežiūriu jai į akis
ir jei visų tiesų viena kryptis
koks skirtumas kurį jį pasakys

koks Mefistofelis su faustiška dvasia
kas dar? kad lyg ir nieko

ak tiesa

rytoj ateis kaminkrėtys

Rašytojų klube sezono atidarymo iškilmėse. Iš kairės: A. A. Jonynas, H. A. Čigriejus, O. Baliukonė, D. Kajokas, J. Kunčinas, V. Sventickas (Rašytojų sąjungos pirm.) ir klubo direktorė J. Rutkauskienė. Algimanto Žižiūno nuotrauka.

Rašytojų klube — laureatai

Vieną rudens pavakarę į Rašytojų klubą Vilniuje rinkosi ne tik per vasarą pailsėję rašytojai, bet ir šio veiklaus klubo darbuotojos. O jų — tik dvi — direktorė Janina Rutkauskienė ir jos padėjėja Deimantė Kazukauskaitė.

Prasidėjusio naujojo šio klubo sezono proga kalbėjo Rašytojų sąjungos valdybos pirmininkas Valentinas Sventickas, o poetė Onė Baliukonė, prisimindama dažnai čia skambančius poetų posmus, prozininkų naujų kūrinių aptarimus, literatūros tyrinėtojų, kritikų, vertėjų svarstymus, išreiškė nuoširdų dėkingumą Rašytojų klubui, jo darbuotojoms už šventę, kantiškę, rengiant kūrinius vakarus ir susitikimus.

— Čia, šiame klube, mes jaučiamės kaip dvasios aristokratai, — pasakė O. Baliukonė.

Žinoma, kalbėjo ir savo dešimtmetį pažymintį Rašytojų klubo direktorė J. Rutkauskienė, kukliai nutylėdama didelių darbų ir placių veiklos barus. Ši sezoną klubo lankytojų, literatūros mylėtojų laukia dar viena naujiena — egzodo literatūros vakarai „Sugrįžtantys vardai“. Apie tai ir apie kitokią daugiaburę klubo veiklą papasakojo jo direktorė J. Rutkauskienė. Ji pažadėjo apie tai netrukus plačiau papasakoti ir *Draugo* šeštadieninio priedo skaitytojams.

Klubo naujojo sezono atidarymo proga paskaityti savo kūrybos buvo pakviesta grupė

Rašytojų sąjungos kasmetinės premijos laureatų. Rašytojų vadovas V. Sventickas susirinkusius supažindino su šiomis premijomis ir jų laimėtojais. Jis pažymėjo, kad ne šios sąjungos valdyba, o pačių rašytojų sudaroma komisija savo kolegoms skiria tas premijas už geriausiai įvertintus kūrinius, išleistus per du metus.

Tą vakarą savo kūrybą skaitė Rašytojų sąjungos premijos laureatai Onė Baliukonė, Henrikas Algis Čigriejus, Antanas A. Jonynas, Donaldas Kajokas, Jurgis Kunčinas. Iš garso juostos lyg gyvas skambėjo su šiuo pasauliu jau atsiveikinusios kitos laureatės-poetės Juditos Vaičiūnaitės balsas, jos nesensantys eilėraščiai.

Per vasarą sukurta kompozitoriaus V. Germanavičiaus sonata, kitus muzikinius kūrinius atliko Armonų trio. Vakarą metu klube veikė fotografijų paroda „Dešimt Rašytojų klubo metų“. Joje matiau daug egzodo literatūros kūrėjų veidų — K. Bradūną su savo prisieiga Kazimiera, Eglė Juodvalkė, Birutė Pukelevičiūtė, Vitaliją Bogutaitę, Aldoną Veščionaitę ir daugelį kitų atvykusių iš užjūrio ir čia skaičiusių savo kūrybą.

Keli Rašytojų sąjungos premijos laureatai mielai sutiko per *Draugo* šeštadieninio priedo puslapius su savo naujais posmais supažindinti šio dienraščio skaitytojus, užsienio lietuvius.

Algimantas A. Naujokaitis

* Žinomas architektas, kraštovaizdžio kultūrinio paveldo tyrinėtojas profesorius Jurgis Bučas išleido monografiją *Kuršių nerijos nacionalinis parkas*. Kuršių nerija, kaip išskirtinės vertės teritorija, turinti nepakartojamą kultūrinį kraštovaizdį, iliustruojanti dramatišką žmogaus ir gamtos sambivio istoriją, įrašyta į UNESCO pasaulio paveldo sąrašą. Prof. J. Bučo monografijoje, remiantis daugybe šaltinių, išsamiau nagrinėjama Nidos, Pervalkos, Juodkrantės, Alksnynės, Smiltynės istorija, gamtos ir žmogaus sukurti bei išsaugoti paminklai, kraštovaizdis, aprašoma gamtos griaujamoji jėga. (Elta)

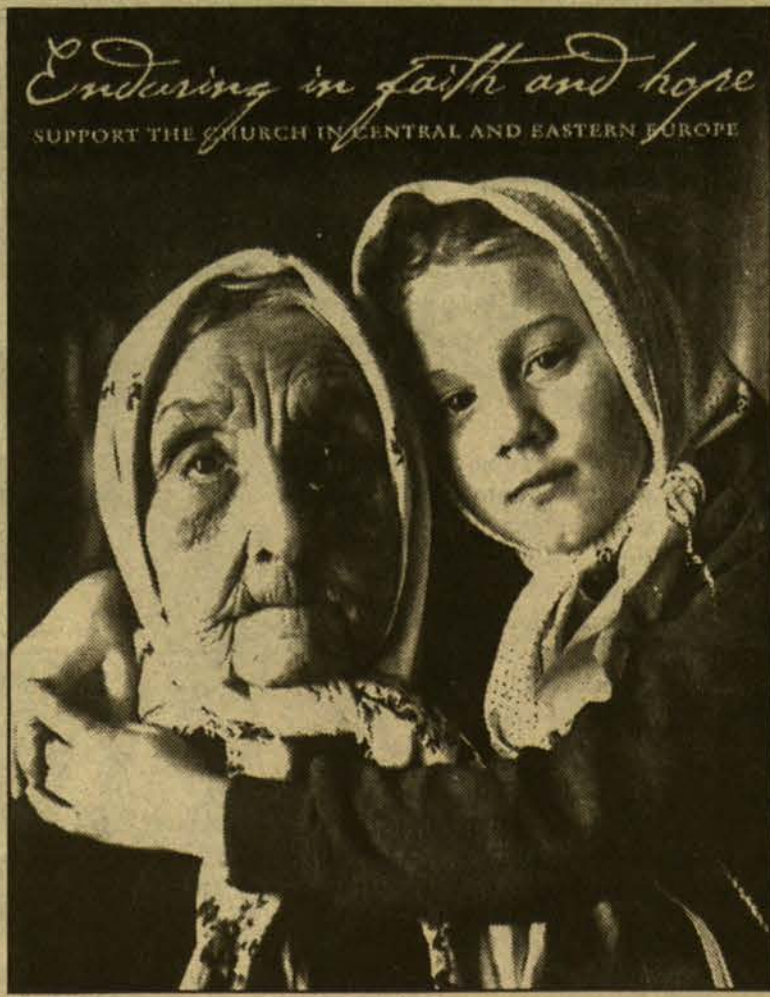
* Artėjant vienintelio Lietuvos karaliaus Mindaugo 750-osioms karūnavimo metinėms, Anykščiuose pasodinti pirmieji Karaliaus Mindaugo ažuolyno ažuolai. Pirmąjį medį spalio 8 dieną pasodino Anykščiuose lankęs prezidentas Valdas Adamkus, kuris pabrėžė tikį, kad ažuolų sodinimas telks tautą taip pat, kaip bendra praeitis bei istorija. Lietuvos vadovas išreiškė viltį, kad ateities kartos ras gražesnę bei šviesesnę Lietuvą ir tai įvertins. (BNS)

LIETUVOS FOTOGRAFO PLAKATAS

Washington, DC, veikianti organizacija, teikianti paramą Rytų ir Vidurio Europos katalikų Bažnyčiai, išleido JAV ir kitose šalyse platinamą plakatą bei lankstinuką su Lietuvos Fotomenininkų sąjungos nario vilniečio Algimanto Žižiūno nuotrauka „Močiutė su proanūke“. Ši dvasinga, vaikų meilė, pagarba ir paguoda seneliams išreiškianti nuotrauka, padaryta dar sovietmečiu, nebuvo pakeičiama ir vertinama tuometinėse fotografijų parodose. Tik prasidėjus politiniam atšilimui, padvelkus sąjūdžio vėjams, į šią A. Žižiūno meninę nuotrauką buvo atkreiptas deramas dėmesys. 1988 m. Čekoslovakijos miestelyje Strakonice surengtoje tarptautinėje fotomeno parodoje „Motėris — 1988“ už šią nuotrauką A. Žižiūnas buvo apdovanotas sidabro medaliu.

Nuotrauka, vėliau apkelavusi daugelį parodų Lietuvoje ir užsienio šalyse, atkreipė minėtos katalikiškos organizacijos ir joje dalyvaujančio monsinjoro R. George Sarauskas dėmesį. Pagal sutartį su A. Žižiūnu, kurio nuotraukas matome ir *Draugo* šeštadieniniame priede, ši fotografija buvo panaudota JAV išleistam plakatui ir lankstinukui, raginančiam remti Rytų ir Vidurio Europos Katalikų Bažnyčios veiklą ir atsinaujinimą.

A.A.N.

„Močiutė su proanūke“. Algimanto Žižiūno plakatas